

CORBICULUS FLUMINALIS MÜLLER, 1774 NIEUW IN NEDERLAND

door

E. Blanken

Op 22 oktober j.l. was ik weer eens in de Looy, een strandje gelegen in de uiterwaarden langs de rivier de Lek tussen Ammerstol en Schoonhoven in Zuid-Holland.

Het strandje vervult een recreatieve functie voor de lokale bevolking; ik kom er dan ook al vanaf mijn kinderjaren. Vanaf het strandje loopt een "krib" de rivier in, een soort strekdam haaks op de rivier, om de stroming van de rivier van de oevers af te houden, i.v.m. de afkalving van de uiterwaarden.

Aangezien het laagwater was en de krib geheel boven water lag, liep ik deze op tot waar het water begon, de "kop" van de krib. Op de kop waren enkele van de basaltstenen, waaruit een krib bestaat, verdwenen en lag een laagje grind op de bodem van het ontstane gat. Na enige tijd viel mijn blik op een groenachtig, klein schelpje en tot mijn grote verbazing bleek het een doublet van een Corbicula te zijn. Na enig zoeken in het grind leverde een aantal doubletten op en daar mijn belangstelling nu optimaal was gewekt, begon ik elke spleet tussen de stenen van de krib te onderzoeken. In totaal werden er 37 doubletten dood verzameld, 15 doubletten levend en ongeveer 34 kleppen. De afmetingen variëren van 26 mm hoogte tot 29 mm breedte voor het grootste tot 6 mm hoogte tot 8 mm breedte voor het kleinste doublet.

Enigszins opgewonden kwam ik thuis, waar de vondst werd schoon gemaakt en nader bekeken. Daags daarna zocht ik contact met "Leiden" en stuurde vervolgens een monster naar Prof. Dr. Gittenberger van het R.M.N.H. Deze was zo vriendelijk de vondst te determineren als Corbicula fluminalis Müller, 1774, een voor ons land nieuwe soort, tot voor kort alleen bekend van de Dordogne in Frankrijk en de monding van de Taag in Portugal (zie Basteria, 45(4-5): 109-116).

Tot zover de vondst in de Lek, maar eigenlijk heeft dit verhaal een voorloper, nl. in de vorm van een eerdere vondst van C. fluminalis op 10 april 1989. Op die dag vond ik tijdens een wandeling in de omgeving van Ammerstol (Cappellelaan) langs de wegwand een Corbicula-doublet (Good). Hoewel dat uiteraard mijn verwondering opwekte, zag ik toch geen aanleiding om deze vondst wereldkundig te maken; er kunnen immers vele mogelijkheden zijn, waardoor een schelpje ergens terecht komt, hoe vreemd dat dan ook moge zijn.

De recente vondst in de Lek werpt echter een ander licht op deze zaak: ik denk nu aan het transport door vogels van de Lek-populatie naar daar, een afstand van ongeveer 1,5 km hemelsbreed. Dat C. fluminalis in de Lek wordt gevonden, verbaast mij eigenlijk in hoge mate, immers dit gebied ligt zeer ver van de dichtstbijzijnde vindplaats, de Dordogne in Frankrijk, maar ook de huidige staat van vervuiling van de rivier maakt een dergelijke vondst merkwaardig. De Lek is namelijk de voortzetting van de Rijn en het mag als algemeen bekend worden verondersteld, dat deze ernstig is vervuuld met talloze chemicaliën, zware metalen en Frans zout, nauwelijks de plaats voor een nieuwe vestiging van welke diersoort dan ook. Anderzijds

is de Lek niet helemaal vrij van weekdieren: Unio pictorum, Anodonta cygnea zellensis en Dreissena polymorpha zijn door mij de afgelopen jaren regelmatig in hetzelfde milieu gevonden als nu C. fluminalis.

Of C. fluminalis ook nog op andere plaatsen in de rivier voorkomt, is mij op dit moment nog niet bekend. Zodra de combinatie laagwater - vrije tijd dit toelaat, zal ik verder gaan zoeken.